

Editorial (ENG): International Relations in Eastern and South-Eastern Europe from a Women's Expertise Standpoint

Valentin NICOLESCU

National University of Political Studies and Public Administration

On the 5th of March 2020, at the multi-purpose hall of the National University of Political Studies and Public Administration in Bucharest took place a very special event – the "Romania, Eastern and South-Eastern Europe in the New World (Dis)Order" Conference. It was, as one might have expected, an academic approach to specific issues in international Relations. But it was also a very unusual event, as it aimed to actively challenge the male domination in the IR, security studies and European policies fields, by focusing solely on women's expertise.

Perhaps to the trained eye of the foreign policy and international security expert the issue of gender appears as a marginal component of a vast explicative model centered on concepts like power, winnings, institutions and so forth. That doesn't mean that is almost non-existent, but what it means is that the expert is most probably a man. One does not need to investigate much to get to the conclusion that IR is a profoundly masculinized field of expertise which, as authors like J. Ann Tickner noted, operates with concepts and theoretical models that are a reflection of the embedded machism and which proves to be therefore "blind" to some constitutive aspects of the social reality, as is the case of gender.

The voices of the few women working in the IR area are seldom heard, although their expertise is at least matching that of their male counterparts. This is the environment that convinced university professor Liliana Popescu to organize an event entirely dedicated to women's voices in the field: "We have to learn more about what happens in our region. We have a lot of specialists, may experts in this field of international security, of international relations, of global politics. But I have noticed that, when it comes to the (...) 'heavy' issues present on the international agenda, they are always debated in all-male panels and conferences. I have observed this phenomenon for

some years now. There are countless numbers of women experts in these areas, but they are not visible at all”.

The conference thus tried to bring together top women experts from Romania and the region, aiming to enhance their presence in the public sphere, in a field that is traditionally associated with male expertise. At the same time, the event managed to provide new perspectives on issues that are central for a better understanding of the Eastern, South-Eastern and Black Sea European regions and their neighborhood. The subjects discussed were spanning on a wide array of issues, from the crisis of the international liberal order and the emergence of a new world order to the EU reforms, European politics and evolutions that are affecting the region. Also, during the conference the Expertina initiative was presented, a free access database entirely dedicated to the inclusion of women’s expertise in the main political and policy debates in Romania, and which at the same time offers a platform for mutual support and empowerment for women for developing advocacy partnerships that would go beyond the 8th of march celebrations.

This issue of *Analyze – Journal of Gender and Feminist Studies* is dedicated to women’s expertise by publishing a number of articles that are either based on the presentations made during the conference, or they were written specially on the subject of women’s expertise in IR and beyond.

Ana Maria Luca’s article tackles with a very interesting issue, that of the South Korean pop culture as a potential vehicle for soft power. Her text presents the results of a field research involving semi-structured interviews with K-pop fans from Romania and the region. In a second step of her analysis, the authoress tries to comparatively explore why China’s similar attempts are not replicating the South Korean success.

Alexandra Horobeț analyses the issue of foreign direct investments in Romania within the wider context of the South-East and East European region. Her comparative approach is designed to underline the specificities of the Romanian case and also the challenges to which Romania has to answer in order to be able to take advantage of the existing opportunities.

Anca Dragu discusses the economic growth patterns in the EU after the Green Deal, the transition towards the digital economy and the strengthening of the economic governance. These changes can be both challenges and opportunities for Romania, considers Dragu. From this respect, Romania should strategically focus on the way in which it can augment its business environment

(through taxation, regulation, increasing stability and predictability) in order to be able to maximize the benefits of the transition to the new economic model envisioned by the EU.

Antonia Colibășanu presents the strategic challenges in the Black Sea region after the Covid-19 pandemic. Her very original approach to the issue consists in following the patterns of international maritime traffic as potentially generating valuable information on future trends and the challenges faced by countries in the region in a post-covid-19 world.

Svetlana Stefanović analyses the European Union – Serbia relation from the perspective of conditionality policy. She presents some of the Western Balkans particularities and difficulties when it comes to the EU integration, with an accent on Serbian case, and last but not least underlines the importance of a new EU leadership that should be “responsible, dedicated and brave, ready to deliver on the issues that really matter to people.”

In the context of global unrest regarding structural racism and colonialism, a very important issue is the exclusion of Roma women from the labor market in Romania. Cerasela Bănică analyses the complex interactions between intersectional discrimination and other structural constraints that leads towards a deepening of the challenges Roma women have on the labor market.

Liudmila Nofit’s research analyses the future directions in which Moldova’s European integration process can take within the wider context of regional and global evolutions. The authoress identifies a series of factors shaping Moldova’s route towards integration – Russia’s interventionism in the region, the shifting role of the US on the international scene, Eu’s institutional crisis.

Ionela Mădălina Dodescu offers an insight from the volunteer’s standpoint. She presents her work on media monitoring on the way in which the Romanian media depicts and reflects women’s expertise in the public sphere.

Mihaela Pădureanu adds some comments to the debate regarding women’s expertise marginalization in the process of foreign policy and international relations decision making in Romania. She uses a set of two main criteria in order to obtain a clearer perspective on the issue: the number of women employed by the key institutions involved in the decision-making process and secondly women’s participation to the decision-making process. The authoress critically asserts the male dominance in the field and underlines the fact that, during the covid-19 pandemic women leaders proved time and again to be more effective in managing the crisis.

Ioana Avădanei discusses the way in which women's expertise can and should find her voice and surpass the obstacles raised by masculinized areas of research such as security studies of international relations. Her solutions draw upon public policy (eg introducing gender quotas), education and personal practices.

Another article, written by Valentin Quintus Nicolescu, is a comment on the challenges that the covid-19 pandemic has brought for women experts across the world in the age of post-factual politics.

The last article, that of Ioana Avădani, discusses the fact that female expertise can and must find its voice and overcome the obstacles raised in men dominated fields such as Security Studies or International Relations. Gender sensitive public policies, the focus on education, but also on personal practices are seen by the author as solutions in order to overcome gender inequalities.

Editorial (RO): Relațiile Internaționale în Zona Europei de Est și de Sud- Est din Perspectiva Expertizei Femeilor

Valentin NICOLESCU

National University of Political Studies and Public Administration

În data de 5 martie 2020, în sala multifuncțională a Școlii Naționale de Științe Politice și Administrative a avut loc un eveniment special – conferința ”România, Estul și Sud-Estul Europei în noua Dez(ordine) mondială”. A fost, neîndoielnic, vorba despre o abordare academică a unor problematici punctuale ale relațiilor internaționale, însă o abordare absolut deosebită, prin aceea că se dorea (și se dorește) a fi o contestare activă și practică a unei stări de fapt prezente în domeniul studiilor de Securitate, relațiilor internationale sau al politicilor europene – dominanta masculină -, având drept scop principal evidențierea expertizei femeilor.

Probabil că, în ochiul deja format al analistului de politica externă și de Securitate, problematica genului apare, undeva, secundar, ca item într-o vastă formulă explicativă centrată pe concepte precum puterea, câștigurile, instituțiile etc. Natural însă, asta nu înseamnă că ea este cvasi-inexistentă. Iar acest lucru se întâmplă datorită faptului că respectivul analist este, cel mai probabil, bărbat. O privire sumară asupra domeniului ne arată relativ clar că avem de-a face cu o arie de cercetare profund masculinizată și care, în consecință, așa cum autoare precum J. Ann Tickner au arătat în trecut, operează cu concepte și modele teoretice care reflectă acest machism implicit și care, totodată, se dovedește a fi oarbă la unele aspecte constitutive ale socialului, precum genul. Vocile puținelor femei ce activează în cadrul Relațiilor Internaționale se fac rar auzite, deși expertiza lor este cel puțin egală cu a bărbaților. În acest context, Liliana Popescu, prof. univ. dr și prorector al SNSPA a considerat că un eveniment dedicat în întregime specialistelor în securitate este mai mult decât necesar: ”Trebuie să învățăm mai mult despre ceea ce se întâmplă în regiunea noastră. Avem mulți specialiști, mulți experți în acest domeniu al securității, al relațiilor internaționale, al politicilor globale, dar am observat că, atunci când vine vorba de relațiile internaționale sau de politicile de securitate, (...) subiectele ”grele” de pe agenda internațională

sunt dezbătute în conferințe, paneluri formate exclusiv din bărbați. Am observat asta de-a lungul mai multor ani. Ceea ce vreau să subliniez este că avem nenumărate femei specialiste, experte pe diferite domenii, dar ele nu sunt văzute”.

Conferința a adus laolaltă experte de top, din România și din regiunea de Est și SE a Europei, fiind menită să contribuie la afirmarea în spațiul public a expertizei femeilor în domenii asociate în mod tradițional cu expertiza bărbaților. În același timp, conferința a reușit să dezvăluie noi perspective de analiză asupra temelor care au fost discutate și care sunt de o reală importanță pentru înțelegerea regiunii Est și Sud-Estice a Europei, a Mării Negre și a vecinătății sale. Subiectele abordate au variat, de la criza ordinii liberale și dezvoltarea unei noi ordini mondiale la Reformele UE, politica europeană și evoluțiile Uniunii care afectează regiunea. În cadrul conferinței a fost prezentată și inițiativa Expertina, o bază de date gratuită dedicată în întregime includerii expertizei femeilor în principalele dezbateri politice și de politici din România, oferind totodată și o platformă de empowerment și de suport mutual femeilor, încercând să atragă atenția asupra absenței vocilor feminine prin parteneriate de advocacy care să tranșeze sărbătoririle de 8 martie.

În cadrul acestui număr al Analize – Journal of Gender and Feminist Studies am ales să publicăm o serie de materiale ce fie au fost prezentate în cadrul evenimentului, fie au fost redactate special pe tema expertizei femeilor, atât în domeniul relațiilor internaționale, dar și dincolo de acestea.

Articolul Anei Maria Luca abordează o problemă extrem de interesantă, cea a culturii pop sud-coreene ca vehicul potențial al *soft power*. Textul este rezultatul unei cercetări de teren în cadrul căreia autoarea a aplicat interviuri semi-structurate comunității fanilor K-pop din România și din regiune. Finalmente, autoarea încearcă să observe de ce succesul K-pop nu este replicat și de încercările similare provenite din China.

Alexandra Horobeț propune o analiză a problematicii investițiilor străine directe în România în contextul mai larg al regiunii sud-est și est-europene. Este un demers comparativ, menit a scoate în evidență specificul cazului românesc și provocările la care România trebuie să răspundă pentru a reuși să fructifice oportunitățile existente.

Anca Dragu aduce în discuție modelele de creștere economică în Uniunea Europeană în contextul adoptării Green Deal, al trecerii la economia digitală și al întăririi guvernantei economice. Schimbările menționate pot fi, consideră Dragu, atât provocări, cât și oportunități

pentru România. Din această perspectivă, România trebuie să se concentreze strategic asupra modului în care poate augmenta mediul de afaceri pentru a-l face mai atractiv (prin regimul de taxare, reglementări, stabilitate, predictibilitate) pentru a maximiza beneficiile tranziției către noul tip de economie menționat anterior.

Articolul Antoniei Colibășanu abordează problema provocărilor strategice din regiunea Mării Negre după pandemia provocată de Covid-19, propunând o abordare inedită, ce urmărește modelele traficului maritim internațional ca generatoare de informații privind trendurile regionale în ceea ce privește provocările cărora țările din regiune vor trebui să le facă față într-o lume post-covid-19.

Svetlana Stefanović analizează relația UE – Serbia în special din perspectiva condiționalității politice. Autoarea prezintă particularitățile Balcanilor de Vest pentru a ne face să înțelegem dificultățile pe care țările din această regiune le întâmpină din perspectiva integrării europene. Nu în ultimă instanță soluția propusă face apel la importanța unui nou sistem de leadership la nivel European, nu leadership “responsabil, dedicat și curajos, gata să se implice în teme care sunt cu adevărat importante pentru cetățeni.”

O chestiune extrem de actuală în contextul manifestațiilor globale îndreptate împotriva rasismului structural și a colonialismului este cea a excluziunii femeilor rome de pe piața muncii din România. Cerasela Bănică examinează complexul de factori reprezentat de discriminarea intersecțională și o serie de alte constrângeri ce conduc în mod agregat către adâncirea problemelor pe care femeile rome le au pe piața muncii.

Liudmillei Nofit se concentrează pe direcțiile pe care le poate lua în viitor procesul de integrare europeană al Republicii Moldova, în contextul mai larg al evoluțiilor regionale și globale. Autoarea identifică și analizează o serie de factori externi ce reprezintă presiuni importante în ceea ce privește direcțiile potențiale le Moldovei – intervenționismul tot mai accentuat al Rusiei în zonă, schimbarea rolului Statelor Unite pe scena internațională, criza instituțională prezentă la nivelul Uniunii Europene.

Ionela Mădălina Dodescu prezintă o foarte interesantă abordare, cea a voluntarei în echipa proiectului căruia îi dedicăm numărul de față. În cadrul articolului, autoarea prezintă rezultatele monitorizării de presă pe care a efectuat-o în cadrul proiectului, ce avea ca temă identificarea modului în care mass media românească reflectă expertiza femeilor în ceea ce privește dezbaterile

unor varii subiecte, ce variază de la cele de politică internă la cele de relații internaționale și studii de securitate.

Mihaela Pădureanu adaugă și ea o serie de comentarii pe marginea marginalizării expertizei femeilor în procesul de luare a deciziilor legate de politica externă și de apărare în România, utilizând două criterii în funcție de care consideră că se poate obține o perspectivă mai clară asupra acestui proces: numărul de angajate femei în instituțiile-cheie de luare a deciziilor, respectiv participarea propriu-zisă la procesul de elaborare a deciziilor de politică externă și securitate. Mihaela Pădureanu analizează critic predominanța masculină în ambele aspecte prezentate mai sus, subliniind că noile condiții create de pandemia generată de covid-19 au dovedit (încă o dată) că, cel puțin la nivel global, femeile aflate la conducerea guvernelor și statelor s-au dovedit mai capabile a gestiona în mod eficient criza decât bărbații.

Penultimul articol este cel al lui Valentin Quintus Nicolescu, și reprezintă un comentariu privind provocările pe care criza covid-19 le aduce expertizei femeilor în această epocă a politicii post-factuale.

Ioana Avădani aduce în discuție modul în care expertiza femeilor poate și trebuie să își găsească vocea și să depășească obstacolele ridicate de domeniile masculinizate precum cel al studiilor de securitate sau al relațiilor internaționale. Soluțiile pe care autoarea le propune se încadrează în câteva direcții: cea de politici publice (eg introducerea cotelor de gen), cea de educație, respectiv cea care vizează aspectele ce țin de practicile personale.